УДК 635.9:712.42(477.44)

КРУПА Н.М., канд. біол. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ВИДОВИЙ СКЛАД ТРАВ'ЯНИСТИХ РОСЛИН В ГАЗОННОМУ ПОКРИВІ ТЕРИТОРІЇ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОРПУСУ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАУ

Досліджено видовий склад та стан газонного покриву внутрішнього двору центрального корпусу Білоцерківського національного аграрного університету. Встановлено, що до складу газонів центрального корпусу Білоцерківського НАУ входять переважно багаторічні злакові трави, представлені родинами: *Apiaceae, Asteraceae, Brassicaceae, Caryophyllaceae, Fabaceae, Lamiaceae, Poaceae, Polygonaceae, Ranunculaceae.*

Ключові слова: газон, газонні трави, декоративність, газонні покриття

Газон – один із найважливіших способів ландшафтної організації міського середовища, що виконує архітектурно-художню, спортивно-рекреаційну, екологічну, санітарно-гігієнічну, меліоративну, оздоровчу, естетично-виховну функції.

Для створення газонів різного призначення використовують менше 20 видів багаторічних трав. Кожен конкретний газоноутворюючий вид містить певний набір потрібних властивостей, тому для влаштування газонів застосовують суміші декількох видів трав, які разом дозволяють отримати довговічний травостій з певними корисними ознаками [4].

Провідну роль у створенні багаторічних стійких газонів різного призначення вігравть злакові трави. Однак лише низькорослі (низовинні) багаторічні злакові трави можуть бути використані для облаштування високодекоративних стійких довголітніх газонів з яскраво-зеленим низьким, вишуканим та густим трав'яним покривом [1, 3]. Газонні трави мають відповідати цілому комплексу вимог: мати високу продуктивність пагоноутворення, конкурентну здатність у фітоценозах, рівномірно розподіляти пагони на поверхні грунту, відрізнятись високою енергією проростання насіння та здатністю утворювати високе проектне покриття грунту, зимостійкістю та посухостійкістю (в окремих умовах), стійкістю проти пошкоджень шкідниками та хворобами, високою декоративністю травостою (низьким ростом, інтенсивним забарвленням пагонів та вирівняністю або однорідністю трав'яного покриву) та доброю насіннєвою продуктивністю [5].

Мета досліджень – теоретичне обґрунтування особливостей формування газонних культурфітоценозів на основі аналізу якісного існуючого стану травостою території внутрішнього двору центрального корпусу Білоцерківського національного аграрного університету.

Об'єкт дослідження – газонне покриття внутрішнього двору центрального корпусу Білоцерківського НАУ.

Види газоноутворювальної та бур'янової рослинності визначали відповідно до «Определителя высших растений Украины» (1986). Українські назви рослин наведено згідно з «Конспектом декоративних фітоавтохтонів України» (2018), латинські – «The Plant List».

Білоцерківський національний аграрний університет (БНАУ) знаходиться в м. Біла Церква, яке розташоване майже в центрі України, у Київській області, на відстані 80 км від Києва, площа території міста становить 6318,96 га. Згідно з генеральним планом міста, сучасна просторова організація міста, визначена р. Рось, залізницею та магістральними вулицями, характеризується наявністю чотирьох планувальних утворень: Центральне, Південне (мікрорайон Заріччя), Північне (мікрорайон Залізничного селища) та Східне. У Центральному знаходиться головний корпус Білоцерківського НАУ (рис. 1).

Згідно з чинним генеральни планом м. Біла Церква територія внутрішнього двору за функціональним використанням віднесена до зелених насаджень загального користування. Площа земельної ділянки внутрішнього двору головного корпусу БНАУ складає 0,85 га [6]

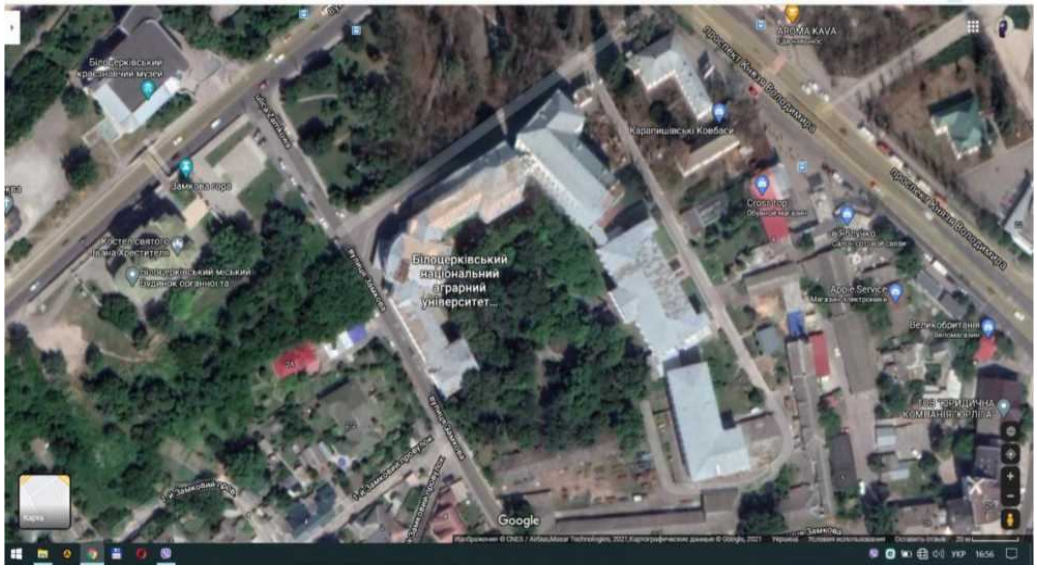

Рис.1. **План місцерозміщення головного корпусу БНАУ, м. Біла Церква Київська область на космічному знімку Google Maps.**

За результатами наших досліджень газонне покриття території центрального корпусу БНАУ представлене в основному такими газоноутворюючими травами: тонконіг лучний (*Poa pratensis* L.), костриця червона (*Festuca rubra* L.), мітлиця звичайна *(Agrostis tenuis)***,** мітлиця повзуча *(Agrostis stolonifera* L.*),* райграс багаторічний, пасовищний, англійський (*Lolium perenne*), житняк гребінчастий (*Agropyron cristatum* L.) та ін.

Зведений баланс площ газонів за якісним станом внутрішнього двору головного корпусу Білоцерківського НАУ представлено в табл. 1

Таблиця 1 **– Баланс площі газонів внутрішнього двору головного корпусу Білоцерківського НАУ залежно від якісного стану**

Площа, м^2	Стан травостою					
	добрий		задовільний		незадовільний	
	S, м^2	%	S, м^2	%	S, м^2	%
6800	2210	32,5	3128	46,0	1462	21, 5

Газони на території університету за якісним станом умовно поділили на три категорії. Перша – газони з добрим станом. Це облаштовані партерні газони, які потребують проведення робіт лише для підтримки декоративності. Друга – зі задовільним станом, потребують проведення додаткових агротехнічних заходів для поверхневого поліпшення їх. Третя категорія газонів має незадовільний стан. Для них має бути організовано докорінне перепланування.

Нами встановлено, що газони найвищої якості формують травостій зі щільністю понад 120 вегетативних пагонів на 1 дм^2. Відмінної якості формується травостій зі щільністю 100–120 шт./дм^2, доброї якості має травостій зі щільністю 75–100 шт., задовільної – 50–75, незадовільної – зі щільністю 25–5 шт./дм^2.

Отже, до складу газонів внутрішнього двору центрального корпусу Білоцерківського НАУ входять переважно багаторічні злакові трави, представлені родинами: Apiaceae, Asteraceae, Brassicaceae, Caryophyllaceae, Fabaceae, Lamiaceae, Poaceae, Polygonaceae, Ranunculaceae.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Клименко А.В., Дяченко Г.Д. Газонні та декоративні трави. Бібліотека «Дім, сад, город». 2008. № 4. С. 19–20.

2. Шкура О.В., Рахметов Д.Б. Аналіз генофонду газонних трав та відбір перспективних видів за показниками продуктивності і декоративності. Інтродукція рослин. 2011. №2. С. 79–85.

3. Антипова Л.К. Особливості росту багаторічних злакових трав у Південному степу України. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. 2012. № 74. С. 61–64.

4. Гриник О.М., Горбенко Н.Є. Екологічна характеристика газонотвірних трав'яних рослин паркової зони Львова. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. № 22. С. 58–65.

5. Прокопчук В.М. Циганський В.І., Циганська О.І. Якісна оцінка газонного фітоценозу на території Вінницького національного аграрного університету. Інновації в сучасній агрономії: збірник наук. праць ВНАУ. VII Міжнар. наук. конф. молодих учених. 2016. С. 56–58.

6. Дендроценоз внутрішнього двору головного корпусу Білоцерківського національного аграрного університету: різноманіття, вікова структура та життєвий стан / Марченко А.Б. та ін. Збірник наукових праць «Агробіологія», 2021. № 1. С. 206–216.

УДК 712.00*471/744

ЖИХАРЕВА К. В., асистент
ВАСИЛЕНКО О.В., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО ШРИФТУ ПРИ ОФОРМЛЕННІ ГРАФІЧНИХ РОБІТ СТУДЕНТАМИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО"

Проаналізовано важливість вміння правильного підбору шрифту при оформленні графічних робіт та основні прийоми правильного накреслення. Надано опис найбільш популярних різновидів архітектурних шрифтів з пропозиціями їх практичного застосування в студентських графічних роботах.

Ключові слова: архітектурний шрифт, графічне оформлення, ландшафтна графіка, проєктування, композиція.

Правильний вибір шрифту посідає важливе місце у графічному оформленні будь-якого креслення чи проєкту. Тому, в архітектурній графіці приділяється велика увага підбору шрифтової гарнітури. Зміна архітектурного стилю або напряму незмінно призведе до зміни шрифту. Після проведення ряду досліджень в області психології було з’ясовано, що шрифт може впливати на настрій людини, яка безпосередньо його бачить. Навіть, однакові слова несуть різне емоційне забарвлення, виходячи з того, яким шрифтовим стилем виконано їх написання. Тому, розуміння психології сприйняття шрифту є обов’язковою умовою для ефектної візуальної подачі студентських графічних робіт та проєктів. Ми приділяємо особливу увагу навчанню студентів в даному напрямку.

Шрифт створюється для отримання інформації людиною. Необхідно поважати її зорові можливості. Шрифт повинен бути розбірливий, чіткий і гарний по своїй художній формі. При оформленні садово-паркових ландшафтних креслень необхідно враховувати гармонійне поєднання із зображенням, створюючи єдине стильове і композиційне ціле.

Розглянемо основні вимоги до написання шрифту: ясність, чіткість, щоб зручно читався; простота зображення букв; стильова єдність шрифту та зображення на аркуші креслення; узгодженість масштабу шрифту і креслення. Для виконання цих вимог та тренування індивідуальної майстерності студента необхідно:

1. Вивчати основні закономірності розвитку класичних шрифтів, які стали основою для багатьох сучасних форм написання букв. Ці звичайні відомості про історію розвитку шрифтової культури, стилістику латинського та кириличного шрифту є вельми істотними за своїм значенням.

2. Знання найпростіших практичних прийомів і правил, на яких ґрунтується образотворча грамота шрифтових і цифрових побудов.

3. Практична робота студентів при виконанні учбових завдань та оформленні їхніх власних графічних робіт з дисциплін «Основи композиції», «Ландшафтна графіка», «Ландшафтна архітектура» та «Проєктування в садово-парковому будівництві».

Нижче коротко наведені основні практичні прийоми для грамотного оформлення графічної роботи:

1. Пропорційний стрій різноманітних шрифтових написів.